

YTTRANDE

Dnr Fi2016/03397/FPM

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 31 januari 2017

Betänkande av 2016 års premiepensionsutredning Fokus premiepension (SOU 2016:61)

Sammanfattning

SPF Seniorerna föreslår att

- även pensionssparare som har sitt premiepensionskapital placerat i förvaltningsmodellen *Färdiga riskportföljer* eller *Egen portfölj* regelbundet ska påminnas om sin möjlighet att välja någon annan förvaltningsmodell, samt att
- pensionssystemet i sin helhet bör utvärderas i syfte att generera pensioner som alla kan leva på.

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att

- det ska införas regelbundna utvärderingsval för de pensionssparare som har sitt premiepensionskapital placerat i förvaltningsmodellen *Färdiga riskportföljer* eller *Egen portfölj*, samt att
- den som inte anmäler något val inom sju år ska få sitt premiepensionskapital överfört till *Förvalsalternativet*.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att

- pensionssparares medel ska föras över till *Förvalsalternativet* när pensionsrätt för premiepension fastställs för första gången samt att pensionsspararen i samband med detta ska upplysas om möjligheten att placera fondmedel på andra sätt,
- pensionssparare som har sitt premiepensionskapital placerat i *Förvalsalternativet* regelbundet ska påminnas om sin möjlighet att välja någon annan förvaltningsmodell än *Förvalsalternativet*,

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

Allmänt

Grundproblemet med pensionssystemet är att det är underfinansierat och att den sociala aspekten, ekonomisk trygghet på äldre dagar, har åsidosatts. Systemet ger inte pensioner som det går att leva på i den utsträckning som var tanken vid dess reformering på 1990-talet – varken för dagens eller framtidens pensionärer. Det bör understrykas att det i huvudsak är inkomst- och tilläggspensionens svaga utveckling som har skapat denna situation. Inkomstpensionssystemet bör förstärkas genom att fler resurser tillförs.

När en översyn görs av mindre delar av systemet, så som premiepensionen, riskerar helhetssynen förloras och mindre justeringar i en del av systemet kan sedan få oönskade effekter på andra delar av systemet. Pensionssystemet bör därför utvärderas i sin helhet.

4.1 Övergripande syfte

SPF Seniorena delar utredningens bedömning och övergripande syfte att förslagen ska öka sannolikheten för fler pensionssparare att få ett bättre premiepensionsutfall med bibehållen stor valfrihet när det gäller möjligheten att välja bland olika fondförvaltare och olika fonder.

Premiepensionen har flertalet brister: det är få pensionssparare som gör aktiva val; det stora antalet fonder gör ett sådant val svårt; och kunskapen och intresset för premiepensionen är lågt. Icke desto mindre kommer premiepensionen på sikt att få en större betydelse för den totala pensionen för framtida generationer pensionärer, än vad som är fallet för dagens pensionärer. Men ett ytterligare bekymmer är att premiepensionsutfallet i utbetald pension kan komma att variera kraftigt för personer med likartade livsinkomster och premiepensionspremier. Detta på grund av betydande skillnader i de valbara fonderna och dess avkastning.

Då få pensionssparare engagerar sig i sin premiepension kan detta omedvetet resultera i en låg ekonomisk standard på äldre dagar. Detta var inte syftet med premiepensionen – tvärtom var dess syfte att få fler att intressera sig för sin egen pension, att placera delar av den i fonder och att generera dels riskspridning av pensionen dels ge ett positivt tillskott till ekonomin efter pensionering. Detta sker alltså i allt för liten utsträckning idag.

Det är samtidigt viktigt att i sammanhanget komma ihåg att inkomst-/tilläggspensionen har minskat i betydelse för den totala pensionen, medan tjänstepensionen har ökat. I den senare finns ett visst risktagande. Denna utveckling hade inte förutspåtts när pensionssystemet reformerades. Istället antogs att den allmänna pensionen (där inkomstpensionen är klart störst) skulle utgöra drygt 60 procent av slutlönen, därutöver skulle tjänstepensionen utgöra guldkanten under pensionärlivet. Så är det inte idag, tjänstepensionen är istället räddningen för många äldres ekonomi.

Premiepensionen bör fortsatt vara ett komplement till inkomstpensionen genom att dess kapital placeras utanför inkomstpensionssystemet. Men risken för stora skillnader i

pensionsutfall för likvärdiga individer, att få pensionssparare engagerar sig i sin premiepension och det faktum att den allt viktigare tjänstepensionen också innebär visst risktagande talar för en minskning av premiepensionens andel av pensionsavgiften

4.4.1 Nya sparare ska placeras i Förvalsalternativet

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att pensionssparares medel ska föras över till Förvalsalternativet när pensionsrätt för premiepension fastställs för första gången samt att pensionsspararen i samband med detta ska upplysas om möjligheten att placera fondmedel på andra sätt.

SPF Seniorerna delar bedömningen att erfarenheten visar att intresset för aktiva val i samband med inträdet i premiepensionssystemet är mycket lågt (endast cirka 1 procent i april 2014) och att en förenkling av rutinerna i samband med inträdet i systemet är befogad.

Vi delar också bedömningen att nya premiepensionssparare ska ges tydlig information om valmöjligheter och konsekvenserna av olika alternativ – såväl fördelar som risker.

4.4.2 Regelbundna utvärderingsval med mera

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att det ska införas regelbundna utvärderingsval för de pensionssparare som har sitt premiepensionskapital placerat i förvaltningsmodellen Färdiga riskportföljer eller Egen portfölj.

SPF Seniorerna stöder inte heller utredningens förslag att den som inte anmäler något val inom sju år ska få sitt premiepensionskapital överfört till Förvalsalternativet.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att pensionssparare som har sitt premiepensionskapital placerat i Förvalsalternativet regelbundet ska påminnas om sin möjlighet att välja någon annan förvaltningsmodell än Förvalsalternativet.

SPF Seniorerna föreslår att också pensionssparare som har sitt premiepensionskapital placerat i förvaltningsmodellen Färdiga riskportföljer eller Egen portfölj regelbundet ska påminnas om sin möjlighet att välja någon annan förvaltningsmodell.

SPF Seniorerna menar att det är önskvärt att fler engagerar sig i sin pension, inklusive premiepension. I syfte att öka intresset fordras rejäla satsningar på information och folkbildning. Behovet är stort, inte minst gentemot yngre generationer som kan förväntas få en större del av sin totala pension från premiepensionen.

I detta ärende har arbetsutskottet beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Anna Eriksson, sakkunnig i pensioner, deltagit.

Christina Rogestam
Förbundsordförande